

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/936/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7814203760
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenka Kohútová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7814203760.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci navrhovateľa: B. B., s.r.o., H. R. XXXX/XX, F. E., H. 1, Česká republika, IČO: XXX XX XXX, zastúpeného advokátskou kanceláriou M. H., s.r.o., G. 4, T., IČO: XX XXX XXX, proti odporcovi: O. P., nar. XX. XX. XXXX, U. XXX, G. H., o zaplatenie 390,- eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 5. 8. 2014 č. k. 9C/92/2014-29 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 390,- eur spolu so 6% ročným úrokom od 17.6.2014 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, teda 1,30 eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Súčasne rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ v tomto konaní uplatnil peňažnú pohľadávku podľa čl. 4/1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a navrhol, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie zmenkovej sumy 390,- eur, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy 390,- eur od 21.2.2011 do zaplatenia, 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy 390,- eur od 9.5.2011 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy, t. j. 1,30 eur a trov konania. Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 9. septembra 2009 na zmenkovú sumu 390,- eur a zaviazal sa zaplatiť aj zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 21. februára 2011. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Uviedol, že indosant predložil zmenku na zaplatenie, vystaviteľ však neposkytol žiadnu úhradu. Poukázal na to, že zmenková listina bola opatrená doložkou „bez protestu“, vyššie uvedené skutočnosti indosant nenechal zistiť verejnou listinou. Navrhovateľ pripojil k návrhu originál zmenky, z ktorej práva uplatňuje a nežiadal nariadenie pojednávania.

Súd prvého stupňa zistil, že navrhovateľ je zahraničnou právnickou osobou so sídlom na území Českej republiky a odporca je fyzickou osobou, ktorá má bydlisko na území Slovenskej republiky, žalovaná zmenka bola vystavená na území Slovenskej republiky, kde je aj jej platobné miesto. Konštatoval, že právomoc súdu konať a rozhodnúť vo veci je daná ustanovením čl. 2 ods. 1 Nariadenia rady ES č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

Súd prvého stupňa vec právne posúdil podľa čl. 2 ods. 1, čl. 4 bod 1, čl. 5 ods. 1 až 3, čl. 7 ods. 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a uviedol, že v súlade s čl. 5 ods. 2 citovaného nariadenia bolo doručované odporcovi na odpoveď vzorové tlačivo „C“, odporca sa k veci nevyjadril.

Nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom posúdil súd prvého stupňa podľa § 5 ods. 1 až 3, § 10 ods. 1 a 2, § 12 ods. 1, § 13 ods. 1 a 2, § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. b/, § 17, § 48 ods. 1, § 75, § 76 ods. 1 až 4 a § 77 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. zmenkového a šekového, § 2 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a uviedol, že zmenka je listinný cenný papier, ktorý môže slúžiť ako zaistenie peňažného záväzku a zmenku možno uplatniť až potom, čo povinnosť na základe pôvodného peňažného záväzku nebola splnená. Uviedol, že zmenku možno prevádzať rubopisom (indosamentom), ktorým je písomné vyhlásenie zmenkového veriteľa, teda majiteľa zmenky (indosanta), na rube zmenky alebo na jej privesku, v ktorom indosant vyjadruje svoj úmysel previesť zmenku, určí indosatára, teda nového majiteľa zmenky a obsahuje podpis indosanta. Zdôraznil, že takýmto prevodom práv zo zmeniek indosatár nadobúda právo zo zmenky, nie však právo predchádzajúceho majiteľa. Súd prvého stupňa poukázal na to, že v čase vystavenia zmenky dňa 9.9.2009 bolo možné zabezpečenie úverového vzťahu vystavením zmenky, čo však v súčasnosti podľa platných právnych predpisov už možné nie je. Zo zmenky vyplynulo, že miestom jej vystavenia bola Rožňava, dátum vystavenie 9. september 2009 a zmenková suma 390,- eur. Odporca ako vystaviteľ zmenky sa zaviazal v zmenke: „zaplatím na túto zmenku pri predložení na rad: H., s.r.o., IČO: XX XXX XXX, H. XX, XXX XX T., zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka číslo 23636/B“ sumu tristodeväťdesiat eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 21. februára 2011; splatné: H., s.r.o., H. XX, XXX XX T.; „bez protestu“; „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“.

Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že indosovaním zmenky došlo k situácii, kedy zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie. Preto podľa § 17 Zákona zmenkového a šekového nastala právna situácia, ktorá umožňovala odporcovi ako žalovanému zo zmenky robiť majiteľovi zmenky námietky, ale len vtedy, ak odporca ako zmenkový dlžník preukáže, že nový majiteľ zmenky konal v čase nadobúdania zmenky vedome na jeho škodu. Konštatoval, že v konaní nebolo preukázané, že by odporca po vystavení zmenky, ani po jej indosovaní vzniesol nejaké námietky proti zmenke, preto zmenku a záväzky zo zmenky posudzoval podľa Zákona zmenkového a šekového. Súd prvého stupňa zdôraznil, že podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vystavenia zmenky zo dňa 9.9.2009, sa zakazovalo splniť dlh zmenkou alebo šekom, dlh bolo možné iba zabezpečiť zmenkou, a to maximálne vo výške aktuálnej istiny nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého úveru. Zmenku prijatú alebo vyplnenú veriteľom v rozpore s týmto zákonným obmedzením veriteľ nemohol prijať a bol povinný takúto zmenku dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. To platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Súd prvého stupňa poukázal na to, že navrhovateľ predmetnú zmenku nadobudol indosamentom, stal sa riadnym majiteľom zmenky, preto môže podľa § 48 ods. 1 a § 77 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového postihnúť žiadať od odporcu zaplatenie zmenkovej sumy, 6% úrokov odo dňa splatnosti zmenky a požadovať odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy. S poukazom na ustanovenie § 5 a § 77 ods. 2 Zákona zmenkového a šekového súd prvého stupňa uviedol, že v zmenkách na videnie môže vystaviteľ zmenky ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V predmetnej zmenke bola úroková miera uvedená sadzbou 0,25% denne, teda 91,25% ročne. Súd prvého stupňa uviedol, že Zákon zmenkový a šekový výšku tejto úrokovej miery neupravuje a ponecháva to na vystaviteľa zmenky, podľa § 39 Občianskeho zákonníka však súd prvého stupňa skúmal, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon - zápis na zmenke v rozpore s dobrými mravmi, a teda či nie je takýto úkon neplatný.

Zmenkový úrok a úrok z pôžičky alebo úveru plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky a musí byť primeraný, podľa záveru súdu prvého stupňa však za primeraný nemožno považovať ročný úrok, ktorý sa v rovná dlžnej istine alebo ju prevyšuje. Poukázal na to, že podľa údajov zistených z internetovej stránky NBS v čase vystavenia zmenky boli úrokové sadzby uplatňované bankami pri spotrebiteľských a ostatných úveroch pre domácnosti nižšie ako 14% ročne, dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25% denne, t. j. 91,25% ročne teda túto sadzbu viacnásobne prevyšuje. Súd prvého stupňa

preto takúto úrokovú doložku na zmenke považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi, v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a preto žalobu v časti o zaplatenie úrokov 0,25% denne zamietol.

Súd prvého stupňa zaviazal odporcu na zaplatenie zmenkovej sumy 390,- eur a 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy odo dňa zročnosti zmenky, v prejednávanej veci odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu odporcovi z dôvodu, že navrhovateľ nepredložil dôkaz, kedy pred podaním návrhu predložil zmenku odporcovi k zaplateniu, teda kedy sa stala zmenka zročnou. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj uplatnenie práva zo zmenky na súde, preto navrhovateľovi priznal 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy od 17.6.2014, teda odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu odporcovi a v prevyšujúcej časti návrh o zaplatenie 6% úrokov zo zmenkovej sumy zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože navrhovateľ bol v konaní čiastočne úspešný čo do priznanej zmenkovej istiny vo výške 390,- eur a zmenkovej odmeny, bol však neúspešný v časti nepriznaného zmenkového úroku 0,25% denne z dlžnej sumy, čo niekoľkonásobne prevyšuje žalovanú istinu a taktiež bol čiastočne neúspešný aj v uplatnenom 6% ročnom úroku zo zmenkovej sumy.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Odvolaním napadol výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol zmenkový úrok 0,25% denne zo zmenkovej sumy, výrok, ktorým súd prvého stupňa čiastočne zamietol 6% ročný úrok a výrok o nepriznaní náhrady trov konania navrhovateľovi. Odvolanie odôvodnil tým, že konanie na súde prvého stupňa má vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a účastníkovi konania sa postupom súdu prvého stupňa odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že predmetnú zmenku vystavil odporca, ktorú dobrovoľne podpísal a sadzba zmenkového úroku 0,25% denne napísaná na zmenke bola odporcovi známa v čase vystavenia zmenky. Navrhovateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré konštatovali, že z povahy zmenky ako abstraktného a nesporného záväzku vyplýva, že majiteľ zmenky nemusí pri jej predložení na zaplatenie a vymáhanie preukazovať, že odporca zmenkovú sumu aj skutočne dlhuje. Táto nespornosť záväzku odporcu zo zmenky sa vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke, teda aj na zmenkový úrok. Ďalej navrhovateľ citoval z viacerých rozhodnutí okresných súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach a z rozsudku Krajského súdu v Nitre, ktorý vyslovil, že zmluvná pokuta vo výške 0,25% za každý deň omeškania nie je neprimeraná vzhľadom na účel, ktorý zmluvná pokuta ako zabezpečovací inštitút zabezpečuje. Účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu plateniu záväzku a zároveň má sankčný charakter, lebo dlžníka, ktorý poruší zmluvnú povinnosť, trestá v podobe ďalšej povinnosti zaplatiť peňažnú čiastku v dohodnutej výške. Zmluvná pokuta 0,25% z istiny 533 eur za každý deň omeškania predstavuje 1,33 eur denne, čo nie je (podľa záveru Krajského súdu v Nitre) neprimeraná účelu, ktorý bol dohodou o zmluvnej pokute sledovaný.

Navrhovateľ v odvolaní považoval za nesprávny záver súdu prvého stupňa, ktorý nepriznal navrhovateľovi 6% ročný úrok zo zmenkovej sumy odo dňa zročnosti zmenky, ale priznal tento úrok až odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu v tejto veci odporcovi. Uviedol, že súd prvého stupňa nedoručil navrhovateľovi vyjadrenie odporcu na tlačive „C“, čím zmaril navrhovateľovi možnosť vyjadriť sa v konaní pred súdom prvého stupňa, a preto ak odporca tvrdí, že predložené doklady o úhradách predstavujú platby na zmenku, navrhovateľ žiadal, aby odporca toto svoje tvrdenie v konaní preukázal, a to tým, že preukáže, že zmenka bola v čase jednotlivých úhrad už splatná, teda že bola odporcovi predložená na platenie. Ďalej uviedol, že nie je mu známe, aby niektorý z účastníkov konania splatnosť zmenkovej pohľadávky tohto konania spochybňoval. Navrhoval, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie.

Odvolanie navrhovateľa bolo odporcovi doručené 6.10.2014, vyjadrenie k odvolaniu nepodal.

Odvolačný súd prejednal odvolanie navrhovateľa v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 a 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., pretože nejde o odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej, na prejednanie ktorého by bolo potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

Výrok rozsudku, ktorým súd prvého stupňa uložil odporcovi zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 390,- eur so 6% úrokom od 17.6.2014 do zaplataenia a zmenkovú odmenu 1,30 eur nebol odvolaním napadnutý, stal sa právoplatným a nebol odvolacím súdom preskúmaný.

Odvolačný súd považuje v tomto konaní za nesporné, že na prejednanú vec je potrebné aplikovať Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Neznamená to však, že ak navrhovateľ predložil v tomto konaní ako jediný listinný dôkaz prvopis zmenky, že súd podľa čl. 4/4 Nariadenia, ak sa domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ nie sú dostatočne jasné alebo primerané a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, že nemôže navrhovateľovi uložiť doplniť informácie alebo dokumenty v lehote určenej súdom. Na tento účel vnútroštátny súd použije vzorové tlačivo B, ktoré je uvedené v prílohe II Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007. Podľa čl. 5/1. tohto Nariadenia Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné, avšak súd môže nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Preto súd prvého stupňa v tomto konaní o vydaní rozsudku môže od navrhovateľa požadovať okrem predloženej zmenky aj iné listinné dôkazy.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa vo veci nepostupoval podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, pretože navrhovateľovi nedoručoval podľa prílohy 2 tohto Nariadenia „tlačivo B“, a to žiadosť súdu na doplnenie návrhu na uplatnenie pohľadávky, aj keď navrhovateľ k návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa tohto Nariadenia predložil ako jediný listinný dôkaz iba predmetnú zmenku z 9.9.2009 na sumu 390,- eur. Súd prvého stupňa vo veci rozhodol rozsudkom len na základe zmenky.

Odvolaciemu súdu aj súdu prvého stupňa z ich rozhodovacej činnosti je známe, že obchodná spoločnosť H. s.r.o., H. XX, T. ako remitent (osoba, ktorej sa malo platiť zo zmenky) uvedená na predmetnej vlastnej zmenke, poskytovala a poskytuje spotrebiteľské úvery a vedie množstvo súdnych a exekučných sporov na súdoch v Slovenskej republike o vymáhanie peňažných pohľadávok zo spotrebiteľských úverov. Na zabezpečenie týchto pohľadávok zo spotrebiteľských úverov vystavovala a prijímala zmenky, ktoré mali zabezpečovaciu funkciu k jeho pohľadávkam zo spotrebiteľských úverov voči spotrebiteľom podľa § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného v období od 1.8.2008, kedy tento Zákon o spotrebiteľských úveroch umožňoval zmenkou len zabezpečiť nároky zo spotrebiteľských úverov. Znamená to, že predmetná zmenka vystavená dňa 9.9.2009 mohla byť vystavená len na zabezpečenie dlhu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a len v rozsahu určenom v citovanom ustanovení Zákona o spotrebiteľských úveroch.

Súd prvého stupňa preto nemohol vo veci rozhodnúť len na základe jedného dôkazu predloženého navrhovateľom - zmenky z 9.9.2009, lebo zo zmenky nemohol zistiť, či bola vystavená v súlade s obmedzením daným ustanovením § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

Navrhovateľ v tomto konaní uplatnil peňažnú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, preto súd prvého stupňa mal vec prejednať podľa tohto nariadenia a nie podľa § 175 Občianskeho súdneho poriadku, ktorým sa upravuje konanie o vydaní zmenkového platobného rozkazu iba na návrh navrhovateľa. Nemal preto prejednanú vec právne posudzovať len podľa Zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového, lebo navrhovateľ vo veci nenavrhol vydať zmenkový platobný rozkaz. Predložená zmenka je v tomto konaní podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007 iba jedným z dôkazov na vydanie navrhovaného rozsudku. Nie je však dôkazom jediným, ako je to v konaní podľa § 175 O. s. p. o vydaní zmenkového platobného rozkazu.

Navyše odvolací súd udáva, že súd prvého stupňa nie je zmenkovým súdom podľa § 10 Zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov, preto ani nemohol vo veci rozhodovať na základe predloženej zmenky ako jediného predloženého dôkazu. Taktiež súd nemôže z platnej zmenky ako jediného dôkazu čiastočne vyhovieť návrhu a čiastočne návrh zamietnuť.

Odvolací súd preto podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby a o trovách konania, pretože súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci.

Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude vo veci konať podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu tak, ako to navrhol navrhovateľ v návrhu. Súd prvého stupňa preto vyzve navrhovateľa tlačivom „B“ - žiadosť súdu o doplnenie návrhu, pretože podľa čl. 4/4. tohto Nariadenia informácie a dokumenty, ktoré predložil navrhovateľ spolu s návrhom, nie sú dostatočné. Vyzve navrhovateľa, aby predložil listinné dôkazy alebo iné dôkazy svedčiacie o oprávnenosti uplatnenej peňažnej pohľadávky, pretože predmetná zmenka nie je postačujúcim listinným dôkazom v tomto konaní podľa Nariadenia. Ak navrhovateľ na túto výzvu súdu prvého stupňa na základe tlačiva „B“ podľa Nariadenia, nebude reagovať alebo odmietne predložiť súdu iné dôkazy, súd podľa čl. 4/4. veta druhá Nariadenia návrh zamietne.

Súd prvého stupňa je podľa § 226 ods. 1 O. s. p. viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto zrušujúcom uznesení.

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne podľa § 224 ods. 3 O. s. p. aj o trovách tohto odvolacieho konania.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.